

NAGY ZITA

A Váltó-Ház történetéből

A női csoport

Az Esély 2002/1-es számában számoltunk be első ízben a Váltó-Házról, arról az intézményről, amelyet a főváros az alkoholista hajléktalanok rehabilitálására hozott létre. Az intézmény 2001 szeptemberében nyílt meg. Az ott folyó munka alapeleme a csoport. A ház vezetője, Dávid Zoltán, a vele közösen készített cikkünkben erről a következőket mondta: „A függőségi, a rászokásos betegségekben szenvedők hajlamosak fenntartani a függést, csak éppen cserélgetik a szereket... De a függőség személyekkel kapcsolatban is kialakul... Az AA (Névtelen Alkoholisták) tapasztalatai bizonyítják, hogy felépülés csoportban van... A mi egész programunk erre épül, hogy a klienseknek lehetőleg minden nap legyen valami csoportélménye.” Az alábbiakban a szerző – szociális munkás – számol be a női csoportról.

A női csoportot *Lengyelné Marikával* terveztük meg és hívtuk életre. (*Lengyel Antálné* szociális munkás, a kezdetektől alkoholbeteg hajléktalanokkal foglalkozik, ma nyugdíjasként tanácsadó.) A Házban már több csoport működött, és bár a 66 férőhelyes intézményben egyidejűleg legföljebb nyolc vagy tíz nő él, úgy gondoltuk, egy önálló női csoportnak mindenképpen létjogosultsága van.

Az alkoholista nők, mint azt a hétköznapi tapasztalat és az erre irányuló vizsgálatok bizonyítják, egzisztenciálisan mélyebbre zuhanak, mint az alkoholbeteg férfiak, negatívabban ítéli meg őket a társadalom, és ettől nem elválaszthatóan negatívabb a saját önértékelésük. Fokozottan érvényes ez azokra a nőkre, akik hajléktalanok és alkoholisták.

Meghirdettük a csoportot: „Szeretettel várjuk a nőket egy beszélgetésre”. Az első együttlétre 2002 márciusában került sor. Kölcsonös bemutatkozással kezdtük. Mindenki azt és annyit mondott el magáról, amit és amennyit gondolt. Honnan és hogyan került a Házba? Családi állapota? Van -e, illetve vannak-e gyerekei? És ha igen, akkor hol? Tartják-e vele/velük a kapcsolatot?

Az első csoportösszejeövetelen mindenki meglehetősen visszafogott volt, mintha egy polgári szalonban rendeztünk volna teadélután, hal-

kan beszélgettünk, mindenki előzékenyen kiszolgálta a másikat, végül játékkal zártuk le. Egyetlen drámai mozzanatként kiderült, hogy X.-né, Erzsí két hétig együtt csövezett a négy éves kislíával, akit azután állami gondozásba vettek. A kislíáról sem akkor, sem később semmi közelebbit nem mondott, nem árulta el a nevét sem, nem tud róla, és nem szeretne erről az időszakról beszélni.(!)

Kezdetben kéthetente, meghatározott napon, este hat és fél nyolc között tartottuk az összejöveleket. Azért választottunk egy koraesti időpontot, mert a nők többsége dolgozik, legyen idejük munka után zuhanyozni, átöltözni, magukat rendbe hozni.

Számunkra nyilvánvaló volt, hogy eleinte a kíváncsiság vezette őket, vagy talán inkább a megfelelés vágya.

Az együttlétek fokozatosan vezettek el oda, hogy a csoport szándékaink szerint valóban *csoportként* működött, hogy feltárultak a konfliktusok, egyre jobban sikerült megismernünk egymás tulajdonságait, a különböző személyiségjegyek mögött a nők helyzetéből következő, általánosítható jelenségeket. A csoportbeli nők többsége gyerekként *állami gondozott volt*, és mindegyikük gyereke *állami gondozott*. A szűkebb világgal, adott esetben a háztartással kapcsolatos, például ételre, fűszerekre vonatkozó ismereteik attól függően alakultak ki, hogy életüknek egy bizonyos szakaszában vezettek-e önállóan háztartást.

A konfliktusok az együttélésből, az eltérő szokásokból, illetve a Ház korlátozott felszereltségéből adódtak. Ezek nem speciális női konfliktusok, de a nők talán súlyosabban ítélték, illetve nehezebben élték meg. Vitát váltott ki, hogy két szobának, nyolc nőnek egyetlen ruhaszárítója van, ezen kell osztozkodniuk. A konfliktus megoldásaként készítettünk együtt egy beosztást, hétfőtől vasárnapig – ki mikor mos és tereget. Az egyik asszony ezt önkényesen felrúgta, egy másik nekem panaszkodott emiatt. Azt válaszoltam: „Itt a beosztás, ezt ő is elfogadta, mutasd meg neki!”

Voltak konfliktusok a szobatakarítás, a rendcsinálás, a konyahasználat körül is. Mint minden közösségben, a Ház női lakói között is vannak rendesek és rendetlenek. A legelső női lakónk, aki a leg hosszabb ideig élt az utcán, érthető módon, de elfogadhatatlanul nem is vett tudomást arról, hogy létezik egyfajta rend. Egy idő után mégis sikerült elérni, hogy csökkenjenek a rendetlenség okozta konfliktusok.

A feszültségek és indulatok hullámvázát nehéz, sőt majdnem lehetetlen kontrollálni. Előfordult, hogy a nők üvöltöttek egymással. Egy asszonyt, aki a férjével együtt került a Házba, a többiek a magatartása, stílusa miatt zártak ki maguk közül. T. úgy gondolta, hogy ő kivételzett személyiség, ami megmutatkozott abban is, hogy kizárólagos igényt tartott a vendégszobára, amit részben valóban a házastársi-élet társi (szexuális) kapcsolatok realizálására létesítettünk, a nők többsége azonban a gyerekekkel való együttlétre igényelte. T. egyébként is konfliktust gerjesztő személyiség, kikezdett a házbeli férfiakkal, féltékenyvé tette a férjét, úgyhogy végül is eltanácsoltuk.

A harmadik összejövetelen megfogalmaztuk a csoportszabályokat. Az első számú szabály a csoporttítok: nevezetesen, hogy ami itt el-

hangzik, az szigorúan titkos, semmi nem mehet ki. Ha bárkinek van valami mondanivalója, vagy maradt benne valamilyen indulat, érzés, ami a csoportra tartozik, azt itt és most kell elmondania.

Ennek ellenére a titok nyílt titok lett, amiről egymás között beszélünk, az kiszivárgott. Később, amikor az egyik asszony, V. kiköltözött, akkor derült ki, hogy ő volt az, aki mindig mindent elmondott az élettársának, az pedig a hallottakat továbbadta, és végül már az egész Ház azon csemegézett.

Az idők során kialakult a csoport programja. A havonta kétszeri összejövetelek egyikére vendéget hívunk, meghívottainkat a közéletben szerepet játszó, ismert nevű nők közül választjuk, a másik alkalommal pedig filmet vetítünk, és azt megbeszéljük.

Az igazán döbbenetes élmények ezeknek a találkozókknak és az együtt látott filmek hatásának köszönhetőek.

Az egyik alkalommal *dr. Morvai Krisztina* büntetőjogász, a Terror a családban című könyv szerzője volt a vendég, és kíséretében az az asszony, aki öt gyerekével menekült el a brutális élettársa elől. (G. Éva története szerepel az *Esély* 2001/3-as számában megjelent cikkben. Lásd Szász Anna: A bántalmazott nők életét, érdekeit védő szervezetek. – A szerk.)

A csoport tagjai többféleképpen reagáltak arra, amit a családban elkövetett erőszakról a vendégek elmondtak. A könyvet mindannyian elolvasták. Az szinte azonnal, a beszélgetés kezdetén kiderült, hogy valamennyiüket bántalmazták otthon, az áldozat szerepében magukra ismertek. E. nyíltan kijelentette: ami X-el, Y-al, Z.-vel történt, az történt vele is, csak más helyen, más időben. Ő akkor menekült el otthonról, egyedül, kénytelenségből otthagya a két gyerekét, mert nem volt hová mennie, amikor a balta a feje mellett állt be az ajtófélfába. Csövezett az élettársával, akivel együtt kerültek a Házba. Véleménye szerint a nőket valóban segíteni kell, hogy az ilyen szorongatott helyzetekből kimenekülhessenek. A jelek azt mutatják, hogy nem egyszerű kibújni az áldozat szerepéből, az élettársa is verte, itt bent is. Olykor a többiek szeme láttára tette, de nem mertek szólani.

A csoport egy másik tagja (a volt férje katonatiszt), akit szintén bántalmaztak, a találkozó alatt a magatartásával mindvégig érzékelte, hogy őt ez az egész nem érdekli, és annak a véleményének adott hangot, hogy úgysem változik semmi, bármit tesznek is a különféle szervezetek.

A megnyilvánulások között a bezárkózás is tapasztalható volt. Z., aki polgári családból származik, erősen kötődött az apjához, az anyjával viszont rossz volt a kapcsolata, három házasságot tudott maga mögött, és rövid idő leforgása alatt öt kapcsolatot bonyolított le itt a házban – figyelt és hallgatott.

A programunkkal, azzal, hogy a csoport számára különböző jellegű összejöveteleket szerveztünk és szervezünk, az a célunk, hogy a csoporttagokat más-más oldalról közelítsük meg, illetve, hogy bensőségesebbé tegyük az együttléteket. Rendeztünk pikniket a kertben, amikor olyan önvallomások hangzottak el, olyan nyíltan feltárták a belső ügyeiket, mint soha azelőtt.

Másfajta együttlét, amikor főzünk a konyhában. Az első alkalommal, amire több mint egy héten át készültünk, vibrált a levegőben a feszültség. A problémát az okozta, hogy Á. – egykori állami gondozott – nem ismeri a magántulajdont, minden gátlás nélkül használja a többiek edényét. A lányok kérték: „Légy szíves, ne használd, de ha mégis, akkor a kulcsszó: kérd el!”

Egy másik konyhai konfliktusforrás, amikor valakinek a megromlott ételét kidobták. Megállapodtak abban, hogy ezután nem dobják ki, kiveszik a hűtőből, ráírják, hogy romlott.

Ezeknek a konfliktusoknak a megoldására a lányok maguk talál-
nak rá, sőt, éppen ezek a közös főzések – amelyekre mindenki bead
150–200 forintot, valaki bevásárol és a blokk alapján elszámol – alkal-
makat teremtenek az önsegítésre, illetve egymás segítésére is. Ha va-
laki újonnan felvett lakó, ingyenkonyhán eszik, nyugodtan elmond-
hatja hogy nincs pénze, a többiek meghitelezik a részét. Ezek a gesz-
tusok az öntevékeny szociális munka megnyilvánulásai, amelyekből
mi, szociális munkások már kimaradunk.

A csoport rendszeres együttléte során, a csoport tagjainak egymás
közti és a velünk kialakított egyre bensőségebbé váló kapcsolatának
köszönhetően az életük sok, egyébként talán rejtett mozzanatára de-
rült fény. Beszéltünk a női rákokról, az emlődaganatról, ennek kap-
csán derült ki, hogy egy negyven éves nő még soha nem volt rákszű-
résen, noha korábban női szállón lakott, ahol erre figyelmeztethették
volna.

Egy másik asszony, aki már volt detoxikálóban, amelyet nem kö-
vetett pszichiátriai kezelés, véletlen folytán, utcáról került be pszichi-
átriára, ahol jól érezte magát, mert végre valahol foglalkoztak vele.
Terhesen jött be a Házba, életében először várt gyereket, fogalma sem
volt arról, hogy a terhesség kimutatható a vizeletből. Ezek a törté-
sek lehetőséget nyújtottak arra, hogy női dolgokról beszélgethessünk.

Újból és újból visszatérő téma a párkapcsolat.

A saját gyerekkorukból, egész életpályájukból következik, hogy
bár mindegyiküknek van, illetve vannak gyerekeik, számukra mégis
a partnerkapcsolat, egy másik felnőttel való, párhuzamosságra épülő
viszony a legfontosabb. Az a fajta türelem és figyelem, amit egy gye-
rek igényel, a mindennapos gondoskodásra való képesség bennük
nem fejlődött ki.

Ezt példázza V. esete is. A közel negyvenéves asszony a hét vé-
geken kihozta a hetes bölcsődében lévő kisfiát. Egyébként is sokat
beszélt róla: a gyerekeknek ez kell, az kell. A többi nő komolyan vette
V. anyaszerepét, segítettek neki, de közben megfigyelték, hogy milyen
ügyetlenül fogja, hogy soha nem öleli magához, sőt, a gyereken gya-
nús kék foltokat fedeztek fel. Az asszony később albérletbe költözött
az élettársával, magukhoz vették a kisfiút. A Házban lakó nők né-
hányszor meglátogatták őket, beszámoltak arról, hogy V. iszik, nem
gondoskodik a gyerekről rendesen, türelmetlen, gyakran meg is veri.
A látottak arról győzték meg őket, hogy V. korábbi érdeklődése a
gyerek iránt merő színjáték volt.

De bármennyire fontosak is a nők számára a partnerkapcsolatok,

valójában azokban sem a szeretet dominál. Másfajta érzelmek motiválják őket: a hála, a félelem az egyedüllétől, netán anyagi előnyök, a másik iránti sajnálat, mert a férfi beteg, elesett, segítségre szorul.

Feltettük azt a kérdést, hogy mit tennének akkor, ha a partnerük visszaesne, ami a Ház szabályai értelmében azt jelenti, hogy el kell mennie innen. A többség maradna a szállón. Egy asszony válaszolta, hogy ő követné a partnerét.

Mindeközben rendkívüli mértékben vágnak a szeretetre. Néhanyan örökbe fogadtak egy macskát, kint etették az udvaron. Két lány egy másik macskát, amelyet a gondnoknőnek hozott valaki ajándékba, csecsemőként babusgatott.

Vetítettünk az egyik csoporton egy *Huszonnyolc nap* című amerikai filmet. Ebben mondja az egyik szereplő: „Először vegyél egy növényt. Ha ez a növény egy évig megmarad nálad, vegyél egy állatot. Ha ezt az állatot egy éven át eteted, gondozod, szereted, akkor megértél a párkapcsolatra.”

Ők egyelőre még nem tartanak itt.

Bár e dolgozat célja a csoport működésének, a csoporttal kialakított kapcsolatnak a vázlatos bemutatása, úgy gondolom legalább egy eset ismertetése fontos lehet.

N. Kati az általa képviselt csoportnak rendkívül markáns képviselője. Sorsa, életpályája egy hátrányokkal induló, esendő, megkapaszkodni vágyó, de újra és újra megcsúszó asszonyé, akinek segítségünkkel is nagyon nehéz a külső körülményekkel megküzdeni, az alkoholizmus és a hajléktalanság egymást erősítő állapotából kiszabadulni.

N. Katalin 2001. november 26-án vettük föl a Váltó-Házba.

Kiskovácsiból jött, ott hallott a Hárról (Pomáz–Kiskovácsi Munkaterápiás Intézet, addiktológiai osztály).

Itt jegyzem meg: a Házzal kapcsolatba kerülő minden hajléktalarról készítünk feljegyzést. Hétfő délelőttönként tartjuk az úgynevezett Lehetőség Csoportot, amelyen azok vesznek részt, akik szeretnék a Házba bekerülni. Tőlük első alkalommal rövid életrajzot kérünk, és föl vesszük az adataikat.

Eszerint N. Katalin 2001. november 5-én jelent meg első ízben a Házban. Majd 12-én, 19-én ismét, végül a negyedik megjelenését követően vettük föl.

A föl vételről a Lehetőség Csoporton részt vevő szociális munkások döntenek. A felvétel alapvető kritériuma az, hogy a jelölt olyan alkoholista hajléktalan legyen, aki hajlandó vállalni az absztinenciát, illetve azokat a feltételeket, amelyeket az ún. felvételi megállapodás tartalmaz.

Ebben XY aláírásával tanúsítja: „tisztában vagyok vele, hogy az FSZKI Váltó-Ház átmeneti szállója alkoholbeteg hajléktalan emberek felépülését szolgálja.

Elfogadom, hogy a szálló lakóinak elsődleges célja a teljes abszti-

nencia megtartása, amit a személyzet alkoholszondával rendszeresen ellenőrizni fog.

Tudatában vagyok annak, hogy a szállón folyó csoportfoglalkozások, a városban működő önsegítő (pl. AA, Gamma GT. stb) csoportok látogatása és a személyes segítőmmel folytatott beszélgetések a kezelési programom részét képezik, és a szociális csoport támogatásával történik.

Teljes mértékben értem, hogy alkoholfogyasztás esetén az FSZKI-val kötött lakhatási szerződésemet egyoldalúan felbontottam, és a szállót 24 órán belül elhagyom.

Tudomásul veszem, hogy a személyzet egyik tagjához eljutott információ a személyzet egészének tudomására jut.

A fenti pontokban megfogalmazott elvárásokat, azok lényegét és célját megmagyarázták nekem, és ezekkel kapcsolatban több kérdés sem nincs, azokat elfogadom.

Értem azt a jogomat, miszerint megnézhetem a rólam készült dokumentumokat."

N. Katalin. Szül.: Bp. 1960.

Anyja: P. Rozália

Családi állapota: elvált

Isk. végzettsége. 8 ált.

Munkahely neve, címe: –

Nettó jövedelem: –

Állandó lakcím: Bp. VI. X. u. 22. (Megszűnt)

A gondozási lapját a felvétel napjától vezetem, 2002. szept. 3.-ig, az eltávozásáig.

2001. nov. 26.

Felvettük *Katit* a szállóra. Mindent intéz. 27-én költözik. Egyelőre nincs rendszeres jövedelme, de munkát keres. (Ha más nincs, utca-seprés.) AA gyűlésekre jár.

2001. nov. 27.

Valószínű, hogy *Katinak* lesz munkahelye. Hidegkonyhai kisegítőként alkalmazzák.

2001. dec. 7.

Katinak nem sikerült az elhelyezkedés. Folyamatosan munkát keres, de nagyon el van keseredve.

Bírósághoz fordul, fellebbez, a kislánya feletti szülői felügyeleti jogát szeretné visszakapni. Jogi segítséget kér.

2001. dec. 15.

Kati éjszakánként havat lapátol. A szállóból még 8 embert beszervezett. Közéleti figura.

2001. dec. 25.

Kati folyamatos nézeteltérésben van Z.-né T.-vel. Egy szobában laknak, de nem szenvedhetik egymást.

Van már munkahelye. Pékségben dolgozik.

2001. dec. 29.

Kati zaklatott, fáradt, ingerlékeny. „Hirtelen jött” munka, nagyon nagy megterhelés számára. Józsága viszont még nagyon törekeny, de ezt nem látja be.

2002. jan.–febr.

Kati alkoholt fogyasztott, kezelésre bement az OPNI-ba (Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet).

Három hétig ott tartózkodik. Részt vesz a belső csoporton.

Febr. 19-én jött ki a kórházból, nagyon zaklatott.

T.-vel állandósult a problémája.

Munkahelye megszűnt, nem veszik vissza. Kiderült, hogy be sem volt jelentve.

Kati egyéni szerződését (a Házzal) újból egy hónapra kötöttük meg. Munkát keresett, úgy döntött, amíg ilyen rossz állapotban van, addig utcát fog seperi a II. kerületben.

2002. márc. 20.

Kati fél a visszaeséstől, szeretne Kiskovácsiba menni. Szomorú, mert *B. Jóska* újra vidékre utazott dolgozni. Kisfiával tartja a kapcsolatot, plusz a régi nagy szerelem, a „*Nagy*” *Jóska* felhívta telefonon. *Kati* nem érti, hogy a férfi honnan tudta a Váltó-Ház telefonszámát. A hívás nagyon felzaklatta.

2002. ápr.

Kati bejelentette, hogy *V.-ékkel* ő is az új albérletbe költözik. Kértem, hogy ezt beszéljük meg. Szombatban megegyeztünk, de nem jelent meg. *P. Jóska* (az aktuális barát) jelezte, hogy *Kati* iszik.

Ápr. 12-én a férőhelyét megszüntettük, tekintve, hogy ő mondta fel.

Utólag hívott, alkoholos, gyógyszeres állapotban, kérte a segítségünket, mert *V.-ék* kirúgták az albérletből. Nem lehetett vele beszélni az állapota miatt. Felvettem a volt családgondozójával a kapcsolatot. (N. E. VI. ker-i Családsegítő Központ)

2002. jún. 4.

Katit újra felvettük a lakóink közé. Háromhetes terápián volt az OPNI-ban, és rendszeresen járt a Lehetőség Csoportba.

A régi szobájába került. Közterületieknél dolgozik mint utcaseprő, de szeptembertől szeretne máshol (konyhán) dolgozni.

Helyzetét nehezíti, hogy párja, *P. Jóska* visszaesett. *Kati* minden nap látogatja, de meglátásom szerint nem tud a helyzettel mit kezdeni.

Közben kapott a bíróságtól egy végzést, 250 ezer forint gyerektartás elmaradása van, elkezdik vonni a fizetéséből, a havi fizetés 50 százalékát. Benyújtunk egy kérelmet, hogy méltányossági alapon csökkentsék a törlesztő részleteket.

2002. jún. 26.

Katival átbeszéltük az elkövetkezendő időszakot. Nagyon aggódik húga miatt, attól tart, hogy *M.* és kisgyermeké bármelyik pillanatban utcára kerülhet.

2002. júl. 10.

Kati már nem utcaseprő, étteremben helyezkedett el mint konyhalány.

2002. aug.

Kati nagyon pörög.

*P. Jóska*t pesztrálja. Anyáskodik fölötte, irányítja. Ez nem mindig van ínyére *Jóskának*.

Kati bejáratos P. J. szobájába, kivett 10 ezer forintot Jóska pénzéből, hogy rendezze a lakbért.

Jóska dühös, ideges állapotban rajtunk kérte számon, hogy ez hogy történhetett meg. Köszöni, de nem kér Katiból.

2002. aug. vége

Kati úgy döntött, szakít P. Jóska-val. Szerinte egyoldalú a kapcsolatuk.

Két napig bezárkózott és zokogott. Azt mondta nekem, 14 éves kora óta nem sírt.

Csoportba rendszeresen jár.

L. főorvosnővel (Bp. V.–VI.–VII. ker. Támasz gondozó) felvettem a kapcsolatot, kértem szakmai segítségét, irányítását Katival kapcsolatban.

Kiderült, hogy Kati február óta nem jelent meg nála (ezt én nem így tudtam), és mindig mást küld maga helyett, hogy az Antaethylt felírják.

2002. szept.

B. Jóska újra megjelent Kati életében. (Újra Budapesten dolgozik.)

Kati feszült, ingerlékeny, csoporton nem jelent meg.

2002. szept. 2.

Kati újból alkoholhoz nyúlt.

Próbaideje szept. 4-én járt volna le, szerintem ez a visszaesés tervezve volt, hogy kiléphessen a szállóból.

(Lehet, hogy így könnyíti meg a maga számára azt a döntést, hogy kit, melyik Jóska-t válassza.)

2002. szept. 3.

N. Katalin elköltözött.

Töredékek Katiról (Beszélgetések, háttérinformációk)

Középmagas, vékony, „ezeréves” ráncokkal barázdált arc.

Megismerkedésünkkor nagyhangú, magabiztosnak mutatkozik.

Körülbelül három hónap telt el, amikor leültünk egy tartalmasabb, komolyabb beszélgetésre.

A szállón három hónap a próbaidő, ez alatt a lakó alaposan megismerkedik a Házzal, felveszi annak ritmusát, igyekszik beilleszkedni. A próbaidő leteltével a lakóval „életútkövetés” címszóval interjút készítünk, amely nagyon sok, a későbbiekben, a közös munkához nélkülözhetetlen információt ad a szociális munkásnak, a másik ember, a kliens pedig lehetőséget kap, hogy talán először életében elgondolkozzon és beszélhessen arról, miről szól az eddigi élete.

A hívó szó a gyerekkor.

„1960-ban születtem, akkor anyám 15 éves, édesapám 41 éves volt. Anyám elhagyott, azt mesélték, hogy nem voltam talán egy éves sem... Édesapám elvált anyámtól. Ha jól emlékszem, olyan helyre kerültem, ahol egész héten bent lehetett a gyereket hagyni. Később nagynéném, Apu testvére mesélte, hogy édesapám autóbalesetet szenvedett és nem tudott rám vigyázni. Öt éves lehettem, akkor már újra Apuval laktam, mikor megjelent egy nő. Közölte velem, hogy mos-

tantól ő lesz a nevelőanyám... hozott egy tábla csokit. Macskanyelv volt. Mondtam neki, nekem nem kell a csokija, én az Apukámat szeretem."

1966-ban *Kati* megkezdte az általános iskolai tanulmányait. Néptáncra járt, nagyon szerette:

"Élveztem a táncot, minden erőmet beleadtam. Sokat léptünk fel, benne voltam az aranyérmes tánccsoportban."

Az 1970-es évek elején *Kati* újra állami gondozott:

"Valamikor, lehet, hogy már ősz volt, újra intézetis lettem, Apu nagyon sokat dolgozott."

Apja gyakran látogatta, *Kati* azt mondta, amire szüksége volt, mindent megkapott, nem volt *dráma* az intézet:

"Emlékszem a Zánkai Úttörőtábor megnyitására, ott voltam, mint úttörőelnök. Leváltottak később, mert az elnökségem nem volt összeegyeztethető a tanulással. Ez csak a szöveg volt, persze, nem erről volt szó. Kinti gyerek, benti gyerek... intézetis nem lehetett elnök. Ez volt az első törés az életemben."

Kati lendületesen továbbmesél, a folytatáskor érzem, hogy 3–4 év elveszett. Később tudom meg a kezelőorvosától, hogy tizenegy évesen autóbalesetet szenvedett, hosszú ideig kómában feküdt.

1975 az az év, amikor *Kati* addigi élete teljesen felborult, minden megváltozott. Nem mehetett gimnáziumba, férfiszabónak adták. Egy évet járt ki, nem szerette, otthagya.

"1975-ben meghalt Édesapám, akkor találkoztam először anyámmal. Megtudtam, hogy van egy húgom. Ekkor azt hiszem, már dolgoztam, anyám mondta, hogy költözzek hozzájuk. Nővérszállóra költöztem. Apu halála teljesen padlóra tett. Apu volt az a férfi, akire felnéztem, ő volt a *nagy szerelem*."

Meglepődtem azon, hogy apja iránti érzelmeit így fogalmazza meg.

"Egyszer mentem férjhez, két fiam van, az egyik huszonkét éves, a másik most tölti be a hatot." (Részlet az önéletrajzából).

"1979-ben férjhez mentem, udvarlás előzte meg, bár *Tomi* a házasság előtt született. Nem akartam én a papírformát, meg a férjes nevet, de valakihez tartozni szerettem volna..."

A házasság rövid ideig tartott, „mert betegesen féltékeny volt a férjem”, 1983-ban közös megegyezéssel elváltak.

Itt félbeszakadt a beszélgetés.

Egy újabb alkalommal elmesélte, hogy:

"1987-ben, vagy 89-ben, már nem tudom pontosan, találkoztam a gyerekkori szerelmemmel. A *Jóska*, tudja, már meséltem róla..."

Nem mesélt. Számomra ez teljesen új mozzanat *Kati* élettörténetéből.

"Tudja, nekem a *Jóskák* a gyengéim. A táncos korszakban ismertem meg, csak akkor nem lett semmi az egészből. 1989-ben összeköltöztünk, papír nélkül éltünk együtt. 1995-ben »üzemi baleset« történt, megszületett *Péterke*. Legszebb éveim..."

A mondatot nem fejezte be. Kérdéseimre nem, vagy csak tőmondatokban válaszolt. Pillanatok alatt falat húzott köztünk, és a '95 előtti és utáni évei közé.

De a 83–89 közötti éveket is homályban hagyta.

Az önéletrajzában benne van, hogy húsz éves kora óta iszik.

Későbbi, sorozatos beszélgetéseink során lassacskán sok mindenre fény derült. Megtudtam, hogy 1983–89 között több ízben volt már elvonón. Valójában nem két, hanem négy gyereket szült, az ikerpár egy alkalmi kapcsolat gyümölcse, *Kati* a születésükkor lemondott róluk, azóta sem tud semmit a sorsukról.

Bejelentett munkahelye nem volt, sokáig prostitúcióval kereste meg a mindennapi ételre és italra valót. Kórházi jelentéseinek nagy része addiktológiai, pszichiátriai osztályokról származik. Diagnózisa: alkoholfüggő, alkohol sokk okozta idegbántalom, alkoholmérgezés...

2000-ben élettársával visszavonhatatlanul megromlik a kapcsolata. Családi konfliktusok miatt több héten keresztül napi 3–4 liter bort ivott. *Jóskával* egyre drámaibbak a veszekedések. Éjszakai menekülés télen, hálóingben, a közös otthonból. Egy alkalommal a férfi rágyújtja *Katira* a lakást. *Peti* vidékre kerül nevelőszülőkhöz. *Jóska* fertőző tbc-vel szanatóriumba, nagyiával nem tartja a kapcsolatot. *Kati* körül elfogy a család, napjai sírással, ivással telnek.

2001-ben *Jóskával* szétválnak az útjaik. A lakást elveszítik, a kerületi önkormányzat a nagy összegű díjhátralék miatt felmondta a bérleti szerződést.

Kati nem tesz semmit. Kórházba be, kórházból ki... Ördögi kör. Két kórházi kezelés között valahol meghúzza magát.

2001 novemberében a Pomáz–Kiskovácsi Munkaterápiás Intézet addiktológiai osztályára került, ott hallott rólunk.

2002 szeptemberében *Kati* újból inni kezdett. Nem kért segítséget tőlünk, mondván, ő egyedül is meg tudja oldani a problémáit. Két nap leforgása alatt kiköltözött a Házból.

Gyakran felhív telefonon. Tájékoztat hogylétéről. X. városba költözött, albérletbe, egy újabb *Jóskával*.

„Zita, új életet kezdtem, és már nem sírok.”